

GAZETA LWOWSKA.

Z. Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr.
Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmoni) po raz pierwszy 4 kr.
następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Niemce. — Turcyja. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 6. kwietnia. Na rzecz uszkodzonych w r. 1851 przez powódzie mieszkańców wiejskich w Galicyi wpłynęły w drodze składek urządzonych z polecenia ministerjum spraw wewnętrznych następujące dary, które przesłano już na miejsce przeznaczenia, a c. k. prezydum krajowe ma sobie za miły obowiązek podać je z wyrazem najczulszego podziękowania dawcom do wiadomości powszechniej:

W obwodzie Kołomyjskim: Gminy: Uście ofiarowała 19r.12k. m. k., Stecowa 19r.13k.; Daleszowa 3r.20k.; Tyszkowce 5r. — **W obwodzie Czortkowskim:** Gminy: Chomiakówka 3r.; Sokołówka 5r. 52k.; Rosochacz 3r.40k.; Ułaszowce 8r.24k.; Nagórzanka 4r.38k.; Mielowce 4r.10k.; Muchawka 8r.; Zabłotówka 3r.47k.; Stara Jagielnica 13r.2k.; Szulhanówka 8r.; Dolina 7r.; gmina miasta Jagielnicy 4r.56k.; gm. Salówka 3r.; Wagnanka 2r.20k.; gm. miasta Czortkowa 2r.36k.; gm. Starego Czortkowa 1r.20k.; gm. Biała 5r.; Swidowa 3r.19k.; Wasylkowce 30r.; Uhryn 2r. — **W obwodzie Tarnopolskim:** Gmina miasta Tarnopola 3r.22k.; ze składki między uczniami Tarnopolskiej szkoły norm. 7r.46³/₄k.; ze składki w Tarnopolskiej szkole dla dziewcząt 1r.36k.; p. Czeżowski St. mandat. i sędzia pol. 1r.; chrześcijańska gmina Strusów 4r.20k.; izraelska gm. w Strusowie 3r.; gm. Darachów 10r.; gm. Zazdrość 6r.; Słobudka 5r.; Ostrowczyk 4r.30k.; Zubow 4r.40k.; Rozdwiany 3r.40k.; Brykuła stara 2r.; Warwaryuce 7r.15k.; Bernadówka 2r.20k.; Krowinka 1r.20k.; Trutków 3r.10k.; p. Jan Palkiewicz 20k.; p. Kosztecha 10k.; gr. k. pleban w Nałuzu ks. Kuryłowicz 20k.; pleban obr. łac. w Strusowie ks. Kajstura 1r.; nauczyciel tryw. p. Karesz 10k.; właściciel dóbr w Złotnikach p. Cikowski 2r.; gm. Złotniki 4r.33¹/₄k.; Słoboda 32k.; Burkanów 4r.20k.; Sokołów 1r.20k.; p. Jan Kompert 20k.; gmina chrześcijańska w Trembowli 7r.11k.; gm. izraelska w Trembowli 2r. — **W obwodzie Stanisławowskim:** gr. kat. pleban ks. Gadziński 30k.; gminy: Pniów 1r.; Kryłos 1r.18k.; Mykietyuce 2r.; Uhorniki 1r.50k.; Podluże 1r.30k.; Tarnowica polna 2r.; Hryniowice 2r.; Kowalówka 3r.; Uhrynów 20k.; Korolówka 2r.; p. Kowalewska w Jarhorowie 10k.; p. Głowacki 20k.; p. Michał Naduchowski 10k.; gm. Jarhorów 1r.26k. — **W obwodzie Stryjskim:** Gmina miasta Stryja 50r.; gm. miasta Doliny 50r.; Żydaczowa 50r.; właściciel Dolhy p. Alexander Podlewski 2r.; gm. Czernica 3r.36¹/₂k.; Piaseczna 1r.30k.; Rudniki 2r.58k.; Kijowiec 3r.13k.; Lachowice podróżne 2r.30k.; Lachowice zarzeczne 1r.38k.; Sulatycze 1r.59k.; Izydorówka 1r.56k.; Łysków 1r.25k.; Kreczów 28k.; Marynka 22k.; Rozdół 9r.42k.; gm. miasta Bolechowa 7r.12k.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Sprawy krajowe.

(Ogłoszenie c. k. ministerjum finansów.)

Wiedeń, 18. kwietnia. Najwyższem postanowieniem z 29. marca b. r. umocowano ministerjum finansów przeznaczoną jeszcze nadal na mocy pożyczki państwa z r. 1851 dla ściągnięcia i amortyzowania papierowych pieniędzy, kwotę użyć do powolnego ściągnięcia i umorzenia banknotów, które w obiegu się znajdują.

Z przyczyny tego upoważnienia ogłasza się niniejszem, że

dnia 19. kwietnia 1852	600.000 złr.
" 23. " "	700.000 " "
" 27. " "	700.000 " "

W ogóle kwotę . 2,000.000 złr.

z tej kategorii papierowych pieniędzy w zabudowaniu na Glacis spalono.

— Przez użycie jednej części wpłaty na pożyczkę z roku 1851 uskuteczniono potąd następujące amortyzacje pieniędzy papierowych:

1. Odbyta dnia 3. lutego amortyzacja uprocentowanych biletów skarbowych i asygnatów na węgierskie dochody krajowe w kwocie	20,000.000 złr.
2. Przedsięwzięta dnia 29. marca 1852 amortyzacja uprocentowanych biletów skarbowych w kwocie	5,000.000 " "

3. Zapowiedziana obecnie amortyzacja banknotów w kwocie 2,000.000 złr.

W ogóle . 27,000.000 złr.

Od c. k. ministerjum finansów.

Wiedeń, 17. kwietnia 1852.

(W. Z.)

(Przyzwolone przez Jego c. k. Apostolską Mość funduszo na odbudowanie kościołów zburzonych podczas rewolucyi w Siedmiogrodzie.)

Wiedeń, 17. kwietnia Dowiadujemy się, że Jego c. k. Apostolska Mość wydanem właśnie najwyż. własnoręcznem pismem przyzwolił dla mieszkających w Siedmiogrodzie Romanów gr. kat. i gr. nieunickiego wyznania na odbudowanie kościołów zburzonych podczas rewolucyi w ostatnich latach kwotę 60,000 złr. pod tytułem najlaskawszego podarunku, a oraz nakazał raczył, aby pomiędzy najznakomitszych dowódców romańskich, którzy podczas ostatniej rewolucyi niezachwiana wiernością dla najwyższego domu Cesarskiego się odznaczyli, i skutkiem tego na majątku swym szkodę ponieśli, rozdano kwotę 24,500 złr. m. k. Ze strony ministerstwa finansów porobiono już potrzebne przygotowania dla wypłacenia tego podarunku Cesarskiego w kwocie 84,000 złr. m. k.

(Ll.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 17. kwietnia. Pan minister spraw zewnętrznych hrabia *Buol-Schauenstein* złożył dnia 12. b. m. zwyczajną przysięgę w ręce Jego Mości Cesarza.

— Niektórzy z pełnomocników dla słowych konferencyi w Wiedniu zabierają się już do podróży i oddali dzisiaj wizyty pożegnawcze. 62. i ostatnie posiedzenie konferencyi słowych wyznaczone jest na 19. b. m.

— Nie od rzeczy będzie dowiedzieć się, że JO. s. p. prezydent ministrow książe Feliks Schwarzenberg w dawniejszym czasie zajmował się wiele anatomią i fizyologią, i w tych przedmiotach dawał mu terazniejszy profesor Hyrtl przez dłuższy czas naukę; później miał założyć ksiągę z profesorem Lippisch, z którym odbywał studia o magnetyzmie anatomicznym; w owym czasie odwiedzał także często trupiarnię.

— Wszystkie publiczne władze odebrały rozkaz, w razie korespondencyi z zawierzytelionami przy c. k. dworze ambasadami stylizować noty do wysokiego ministerjum spraw zewnętrznych, gdyż listowa komunikacyja wprost jest zabroniona.

— Francuski nadzwyczajny poseł pan David skończył swoje negocjacje tyczące się kongresu sanitarności. Właściwe postanowienia z zaproponowanemi przez Austryę ulepszeniami będą jak słyhać uprzednio dla wypróbowania pomyslnego skutku prowizorycznie w rzeczywistość wprowadzone.

— Ułożone przez dyrekcję północnej kolei żelaznej plany do budowania pobocznej kolei do Bochni przedłożone są komisji wojskowej dla zdania sprawy, czyli przeciw zaproponowanej linii w strategicznym względzie żadne przeszkody stawione nie będą.

— W poniedziałek rozpoczną się obrady nad projektami organizacyi wobec przywołanych panów namiestników pod przewodnictwem samego pana ministra.

— Traktat, który będzie zawarty między Austryją i Bawaryą względem zniesienia cła na Dunaju, jest już od obu stron przyjęty i wejdzie niebawem w moc obowiązującą, gdyż istące dotąd względem wykonania nieznaczne trudności są już usunięte.

— Z zakazem sygnalizowania wszczętego ognia wystrzałami armatniami, rozkazano listem gabinetowym Cesarza Jego Mości, aby sygnalizowanie ognia w całej monarchyi jednostajnie uderzeniem w dzwony i wywieszeniem chorągwi i latarni zaprowadzono.

— Obrady w wysokim ministerstwie handlu nad nową ustawą domokrstwa i regulaminem jarmarków są tu wprawdzie skończone; ale wydanie tak tych ustaw jako też dla uregulowania profesyi jest zastanowione aż do czasu zaprowadzenia organizacyi nowego politycznego i komunalnego podziału. Namieniona organizacyja bowiem stanowi podstawę dla nowych ustaw regulujących gałęzie przemysłowe, i dlatego uznano za rzecz stosowną odłożyć ich wydanie aż pokąd polityczna organizacyja nie nastąpi.

— Wysokie ministerjum kultury krajowej i górnictwa zwraca uwagę gmin w drodze towarzystw agronomicznych na wielką korzyść szpichlerzy gromadzkich, zwłaszcza w latach wielkich urodzajów, tudzież w okolicach, które mały odbyt na zboże mają. Przy niedostatku budowli nadmieniono o wystawieniu małym kosztem wieżowych magazynów zboża według planu pana Sinclair, i w tym celu dołączono litografowane wzory.

(Lloyd.)

(Wezwanie p. Namiestnika Tyrolu hr. Bissingen do Wiednia.)

Innsbruck, 12. kwietnia. Dziennik *Bote. f. Tirol* donosi, że J. E. minister spraw wewnętrznych przesłał telegraficzną depeszą z 9go namiestnikowi hrabi Bissingen zaproszenie zjechania zaraz po świętach wielkanocnych do Wiednia, i J. Excellencyę wesprzeć poradą swoją przy wprowadzeniu organizacyjnych władz administracyjnych w kraju keronnym według zasad organizacyjnych z 31go grudnia r. z. Stosownie do tego wezwania uda się p. Namiestnik w przyszłą środę do Wiednia.

(Złota febra.)

Tryest, 14. kwietnia. *Osserv. Triest.* umieszcza raport konsularny z Lizbony z dnia 13. marca, z którego się okazuje, że w Bahia, Fernambuc, Para i Ceara pojawiła się złota febra z łagodniejszymi jednak symptomami, i że również i w Rio Janeiro wypadek ten się okazał. Na pokładzie angielskiego paropływu „Teviot,” który wiadomości te przywiózł, i brazylijskie wyrzeża dnia 18. lutego opuścił, umarło dwóch pasażerów na tę podobno chorobę.

(Przybycie Jej cesarzew. Mości Arcyksiężny Zofii do Wenecyi.)

Wenecya, 13. kwietnia. *Gazz. di Venez.* donosi: Dzisiaj zrana o Smej godzinie przybyła tu na pokładzie c. k. paropływu wojennego „Volta” Jej cesarzew. Mość Arcyksiężna Zofia w towarzystwie Arcyksiężąt *Maxymiliana* i *Karola Ludwika*.

Najdostojniejsi członkowie rodziny cesarskiej zbliżyli się do ładu dworską gondolą i wysiedli w pobliżu cesarskiego ogrodu.

Przybycie ich uczczono melodyą hymnu narodowego i ustawiono straż honorową. Przy wysiadaniu na ląd przyjmowali Jęj cesarzew. Mość arcyksiężnę *Zofię* arcyksiężętę *Maxymilian Este* i *Karol Ferdynand*, Wielki Książę *Konstanty* z Rosyi i jenerałny gubernator, Feldmarszałek hrabia *Radetzky*. Jęj cesarzew. Mość Arcyksiężna uściskała Wielkiego Księcia i ucałowała skronię sędziwego Feldmarszałka w chwili, kiedy z uszanowaniem chciał Jęj cesarzew. Mość pozdrowić. Rozczulony do żywego, ucałował rękę Najdostojniejszej Pani.

Wysze władze duchowne, wojskowe i cywilne, tudzież najznakomitsze osoby miasta pozdrowili matkę Monarchy z najgłębszem uszanowaniem.

Jęj cesarzew. Mość przyjmowała w swoich apartamentach najprzód wizytę Jego cesarzew. Mości wielkiego księcia Rosyjskiego, potem J. E. Feldmarszałka hrabi *Radetzkiego*, który miał zaszczyt przedstawić J. cesarzew. Mości pp. jeneratów i sztabowych oficerów, wysze władze i municypalność.

Jęj cesarzew. Mość arcyksiężna odwzajemniając odwiedziny Jego cesarzew. Mości wielkiego księcia Rosyjskiego, udała się o godzinie 10. w towarzystwie Najdostojniejszych Swych Synów do katedralnego kościoła dla wysłuchania mszy św., oglądała prezbiterium przy asystencyi Przew. *Giuchetti*, pierwszego zakrystyana kościoła św. Marka, kapelana ces. palacu i tytularnego szambelana J. S. papieża, uklękła przy ołtarzu Madony, następnie oglądała skarb kościelny i wpisała się własnoręcznie do tamtejszego album.

Wszędzie cisnęła się ludność z ciekawością, chcąc oglądać Najdostojniejszych Gości i zachowała się przytem z wszelkiem uszanowaniem.

Wieczór oświetlono rześisto plac św. Marka na cześć przybycia J. cesarzew. Mości arcyksiężny.

J. E. Feldmarszałek hr. *Radetzky* powrócił już do Werony.

(Wien. Ztg.)

(Kurs wiedeński z 22. kwietnia 1852.)

Obligacye długu państwa 5% 94³/₁₆; 4¹/₂% 84³/₈; 4% — — 4% z r. 1850 — —; wylosowane 3% — —. Losy z r. 1834: — —. z roku 1839 302¹/₂. Wied. miejsko bank. —. Akcyje bankowe 1264¹/₂. Akcyje kolei póln. 1540. Głognickiej kolei żelaznej — 960. Odenburskie —. Budwejskie — —. Dunajskiej żeglugi parow. 612. Lloyd —.

Hiszpania.

(Ograniczenie druku. — Praca nad ustawą o szlacheństwie.)

Madryt, 7. kwietnia. Skutkiem wydanej ustawy o druku przestanie wychodzić większa część dzienników politycznych, ponie-

waż wydawcy niesą w stanie wykazać się żadaną kaucją, która gotówką w banku ma być złożona. (Bo też w Hiszpanii wychodzi niezliczone mnóstwo gazet, stosunkowo więcej niż w każdym innym kraju; tak np. wychodzi w samej Sewilli dziennie 12cie dzienników. — Wspomniona ustawa karze w Tytule III. artykule 30 §. 2., takie artykuły, które zawierają aluzję do wolności wyznania. Wedle okoliczności mają tak wydawcy dzienników, jakoteż autorowie artykułów być karani sześciomiesięcznem, a najwięcej dwurocznem więzieniem i karą pieniężną od 5000 do 25000 realów. W Madrycie będzie sąd przysięgłych rozstrzygający w sprawach druku, składać się ze stu najwięcej upodatkowanych; w innych miastach pierwszego rzędu, jak to w Sewilli, w Barcelonie i t. p. z 60 takich osób. Cywilnym gubernatorom zostało poruczone utworzenie tych trybunałów, które w połowie maja r. b. mają rozpocząć swoją czynność. — Pan Rio Rosas, któremu poruczono przeprowadzenie nowej ustawy szlacheństwa, zajął się tém z całą gorliwością. Grandowie, którzy niemają 27,000 talarów dochodu i to z dóbr ziemskich, muszą się wyrzec rangi i tytułu; dochody z papierów publicznych niebędą uwzględniane. Nadto jest odtąd każdy grand państwa z urodzenia senatorem. Al; rządowi przysłuza prawo mianować także dożywotnych senatorów, tylko liczba ich niepowinna przekraczać liczbę dziedzicznych senatorów; do tych ostatnich należą także arcybiskupi i jenerałni kapitanowie (marszałkowie) armii. (Gaz. Pr.)

Anglia.

(Uwagi dziennika „Examiner” o angielskiem panowaniu w Wschodnich Indyach.)

O angielskiem panowaniu w Wschodnich Indyach zawiera dziennik *Examiner* następujące uwagi: „Niebawem musi być zadecydowaną kwestya w parlamencie czyli przywilej kompanii wschodnio-indyjskiej ma być odnowionym, lub też zupełnie zniesionym albo nowymi ograniczeniami zmodyfikowanym. Nie od rzeczy będzie więc naszym zdaniem krytyka i objaśnienie dotychczasowej administracji Indyi. — Teraźniejszy angielski rząd w Indyi można skreślić w krótkości. Składa on się z właścicieli akcyi kompanii, których dywidendy płacone być mają z dochodów indyjskich. Tych reprezentują dyrektorowie kompanii i w ręku tych dyrektorów spoczywa nominalnie administracya państwa indyjskiego, chociaż rzeczywiście zawiaduje nią ministerium, mianowicie kontrola indyjska. Funkcyje i prawa właścicieli akcyi ograniczają się obecnie tylko na to, iż mają wybierać dyrektorów zapomocą balotowania, a mianowicie ma każdy właściciel — bez względu na to czy mężczyzna, czy kobieta, Anglik czy cudzoziemiec — akcyi w wartości nominalnej po 1000 funtów (które teraz warte są 2640 funtów) prawo do wyboru dyrektorów. Właściciel akcyi w nominalnej wartości 4000 funtów może mieć prawo do czterech głosów. Przeważa więc wyborcze mające mianować władzę administracyjną dla tego kraju, liczącego 100 milionów mieszkańców, składać się z kobiet, dzieci i cudzoziemców. Prawo wyborcze zależy tu jedynie od posiadania akcyi. Tyle o wyborze dyrektorów; jest ich 24, z których po sześciu co roku kolejno występuje, lecz po upływie roku znowu wybrani być mogą. To dyrektorium jest właściwie tem, co nazywają Kliką. Członkowie mają dość władzy i wpływu, aby znowu wybrano ich byłych kolegów. — Siedmiu z teraźniejszych dyrektorów są londyńscy kupcy i bankierowie, którzy teraz nie lepszego niemają do czynienia jak zajmować się sprawami, które im zupełnie są obce. Jedenastu z nich są pensyonowani urzędnicy cywilni i wojskowi, którzy dawniej służyli w Indyi; siedmiu z pomiędzy nich byli tylko w Indyi i znają zaledwie tamtejsze stosunki, reszta zaś zna tylko tyle Indye, iż widziała kiedyś jeden lub drugi port indyjski. To jest senat indyjsko-angielski! — Prezydent kontroli wschodnio-indyjskiej, który jest członkiem gabinetu (obecnie p. Herries) ma moc wbrew opisanemu dopiero dyrektorium, na własną porękę prowadzić całą cywilną i wojskową administracyę Indyi. Ten minister jest o ile się zgadza z swoimi kolegami w gabinecie, rzeczywiście wszechwładnym satrapą orientalnym i tylko parlamen-

Gabryela, czyli: Dwie siostry.

(Ciąg dalszy.)

Nieraz w owym czasie wracałam myślą do pierwszych chwil po zgonie mego szwagra, i zaprawdę niemogłam wydziwić się naszej wesołości — nawet rzechy można, spokojnej szczęśliwości domowej; pomimo zgrzytot i poniżenia, które, jak wiedziałam, raniły serce Gabryeli, był uśmiech jej zawsze piękny i miły, i rozjaśniał niebiańską pogodą nasz ubogi domek. Dzieciatko nasze — tak je bowiem nazywaliśmy — było nam obydwom prawie zarówno drogie — miało dwie matki, jak Gabryela mawiała; i na pielęgnowaniu małego ulubieńca, uczeniu się moich lekcyi i odwiedzinach pana Dacre upływał nam czas dość szybko.

Każdego razu, gdy lord Treherne okazał nowym znakiem, że pamięta o nas, dostrzegałam jakiś przelotny wyraz na twarzy mej siostry, którego sobie wytłumaczyć nie mogłam; był to rodzaj mieszane go uczucia — tryumfu i niespokojności serca — i wtedyto biegła zazwyczaj Gabryela do swego dziecięcia i przycisnęła je konwulsyjnie do piersi, szepcząc przytem wyrazy osobliwszej treści. — Także na poważnem czole pana Dacro dostrzegałam nieraz przemi-

ujący cień nieukontentowania, gdy Gabryela z niezwykłym zapałem podziwiała prześliczne rośliny zagraniczne. — Zkąd to pochodziło? Tego niemogłam sobie w żaden sposób wytłumaczyć; gdyż sądziłam przeciwnie, że pan Dacre, tak dobry i szlachetny kapłan, powinien był raczej pochwalać bezinteresowną grzeczność, którą lord Treherne tak delikatnie starał się osładzać gorzki los sieroty i wdowy. Ale bezinteresowność Lorda była tylko pozorną, jak się wkrótce przekonałam; bo w rok po śmierci pana Tomasza Erminstoun otrzymała Gabryela list z pałacu Treherne z pieczęcią przedstawiającą herb Lorda i z własnoręcznym jego podpisem. Siedziałyśmy właśnie przy kominku zajęte szyciem, gdy go przyniesiono; widziałam jak drżały ręce Gabryeli, gdy łamała pieczęć, a ów szczególny, uderzający wyraz tryumfu i smutku przemknął kilka razy po jej twarzy w ciągu czytania. Potem podała mi go w milczeniu — i zaprawdę zdumiałam się nad jego treścią: — myśl taka niepowstała nigdy jeszcze w mej ograniczonej głowie. Lord Treherne ofiarował Gabryeli swoją rękę i serce, zwracając jej uwagę na to, że jeżeli przyjmie jego oświadczenie, zapewni przeto świetny los swej córeczce — gdyż przyrzeka

towi ma zdawać sprawę, czego jednak potąd tylko rzadko wymagano. Jeżeli dyrektoryum nazwiemy senatem, tedy prezydent kontroli jest jego dyktatorem. — Koszta tego rządu są niezmiernie wielkie. W roku 1850 przypadała na uprawnionych do wyboru suma 629,435 funtów. Dyrektoryum pobierało dla siebie 130,221 funtów. Oprócz tego wyznaczono na pensye i roczne płace 198,199 funtów, dla kontroli 30,523 funtów. Sama służba kancelaryjna kosztowała przeto więcej niż 160,000 funtów; a więc podczas ostatniego na 20 lat przedłużonego przywileju 3,200,000 funt. sztr. — Głównym pozorem ku usprawiedliwieniu i obronie tego kosztownego i niepraktycznego systemu administracji jest, iż niechęć całej administracji wschodnio-indyjskiej złożyć w jedyne ręce korony, ponieważ tym sposobem zakłóconą być mogła konstytucyjna równowaga wewnętrznych władz państwa. Przypatrzmy się bliżej temu argumentowi. — Dyrektorowie pobierają rocznie 300, ich prezydujący 500 funt. jako pensyę. Te sumy nie zostają istotnie do wielkich urzędów dyrektorów w odpowiednim stosunku. Ich korzyści leżą więc głównie w ich wpływie. Korzystanie z tego wpływu zależy od dyrekcyi indywidualnej. Wybór dyrektora, — to jest publiczną tajemnicą — kosztuje mniej więcej 3000 funtów, a wpływ jaki nadaje taka osoba dyrektora, musi być zaiste bardzo ponętny i intratny, inaczej trudno by pojąć, dlaczego za to kto tak znaczną rezykował sumę! (P. Z.)

Francya.

Paryż, 12. kwietnia. Rozporządzenia względem nauk, które prezydent republiki właśnie wydał, okazują wyraźnie dążność wskazaną już poprzednio przez niego w tej sprawie. Jestto usilne dążenie do zaprowadzenia czystych tendencyi na miejsce zgubnego ducha przeszłych rządów, które były szkołą rewolucyi.

Oddzielenie szkół ściśle umiętnych od literackich i rozróżnienie *bakalaureatu és lettres od bakalaureatu és sciences* jest środkiem bezpośrednio działającym przeciw duchowi filozoficznemu, który za monarchii lipcowej tak groźne zrobił postępy.

Kierunek nauk odpowiednim być musi kierunkowi życia. Łatwo pojąć, że osoby, które zamyślają wstąpić do zawodu administracji, dyplomacyi, sądownictwa ukończyć muszą studia, że tylko wielostronne wykształcenie ich uzdolni do wypełnienia obowiązków przyszłego stanu. To wykształcenie w niczem też nie jest uszczuplone. Poprzez rozporządzenia prezydenta zapobiegły już wypadkom, któreby przypomniać mogły tendencye Michelet'a i innych jemu podobnych. Umiejętność, nauka prawdziwa nie na tem niecierpi.

Inaczej przedstawi się rzecz, wzięwszy na uwagę tok wykształcenia owych osób, które chcą mieć udział w technice, albo w niższych stopniach życia społecznego. Ale szkodliwą jest rzeczą wspierać w tych zawodach wiedzę niedostateczną, która niemogąc przysięść do dojrzałości najzłobniejszą wywołuje zjawiska. Odnośnie rozporządzenia prezydenta republiki wywołały rodzaj szkół średnich, które jakkolwiek uposażone w wszelkie potrzebne wydziały naukowe, jednak wyłączają owe gałęzie, w których wiedza odpowiedna stosunkom niemoże zupełnie być wykształconą, a potem albo budzi niezaspokojoną ambicyę, albo smutniejszą jeszcze zarozumiałość.

Oprócz tego zwróconą będzie przy tym drugim kierunku *bakalaureatu és lettres* uwaga na religijną podstawę nauk wykładaną przez laureatów. Jestto także wielką zaletą nowego urzędzenia. Szkoła największą wyrządza szkodę, jeżeli w nauce tylko wątplenie i zamętnienie wiary rozszerza. Prezydent, który sobie wykorzenianie błędnych doktryn filozoficznych i ich panowania szczególnie obrał za cel swoich gorliwych dążeń, ugodził tu złe w najważniejszej siedzibie.

Ale nie tylko historia ma być wykładaną z religijną podstawą, i nauka religii szczególnie pielęgnowana, lecz i jaśniejszo i gruntowniejsze traktowanie przedmiotów religijnych ma przyczynić się do wzmocnienia żywiołów wiary. Po długim panowaniu wolteryanizmu trzeba szczególnych usiłowań, aby uchylić jego zgubne następstwa.

Jej, że w takim razie tak dla niej, jako też dla jej dziecięcia bardzo znaczne porobi zapisy w testamencie. Przeczytawszy tę miłą depeszę Lorda, musiałam się śmiać serdecznie, że naraz stał się zakochanym młodzieńcem, i oddając list Gabryeli ręką z jakimś żalem: „Co za szkoda, moja kochana siostrze, że nasza biedna Ella nie może mieć tak zacnego ojca!“ — bo nieprzyznawałam ani na chwilę, aby Gabryela chciała przyjąć rękę prawie siedmziesięcioletniego starca. Tęm bardziej przeto zdziwić się musiałam, gdy Gabryela odpowiedziała na to z największą spokojnością:

— „I dlaczegożto, kochana Rózio niemógłby lord Treherne być ojcem memu dziecięciu?“

— „Dlatego, że ty, najdroższa siostrze, niemogłabyś pójść za niego — za takiego starca.“

— „A ja ci powiadam, że chcę zostać jego żoną. Czyż mogłaś wątpić o tem Rózio? Mogłabym była żyć tak spokojnie, jak żyłam dotąd, nieopierając się na proroczej nadziei? Czy sądzisz, że gdyby lord Treherne był jeszcze raz tak starym, jak jest dzisiaj, odmówiłabym ofiarowane mi znaczenie, majątek i władzę? Gdybym była sama na świecie, moja Rózio, wtedy bez wątpienia postąpiłabym inaczej.“ — Słowa te wymówiła głosem zdradzającym tłumioną nie-

Przeniknienie nauki religijnością rozciąga się zarazem także na szkoły narodowe. Człowiek nieukończywszy w takim razie nawet szkół wszystkich, będzie miał zawsze dobrą religijną podstawę, a zaród wszczepiony w młodszych latach szkolnych zachowa się i rozwinie w dalszym postępie nauki. (Abd. B. W. Z.)

(Pocztą francuską z dnia 14. kwietnia.)

Paryż, 14. kwietnia. Dekret, który zniósł nieodwołalność profesorów, został teraz pierwszy raz zastosowany: Profesorowie *Edgar Quinet, Michelet* i *Adam Mickiewicz* uchyleni są na propozycyę ministra publicznego oświecenia z swych posad w *Collège de France*.

— Prezydent republiki otworzył dekretem, datowanym z 21go marca kredyt 400,000 franków na wydatki powszechnego bezpieczeństwa.

— Półrządowa *Patrie* donosi: „Wiemy z niezawodnego źródła, że wszystkie pogłoski gazeciarskie o nieporozumieniach między Francją i Anglią, nie są uzasadnione, największa zgoda panuje ciągle między oboma rządami.“

— Wszyscy ministrowie i przełożeni wydziałów pojedynczych dają teraz deputowanym w regularnych godzinach audyencyę, w których z nimi o miejscowych i osobistych sprawach wprost konferować mogą.

— Gwardya narodowa Paryża i przyległych okolic będzie mieć udział w wielkiej rewii, która się dnia 10. maja na polu marsowem odbędzie.

— Według wiadomości, odebranych z *Isle Réunion*, obrano tam 21. stycznia deputowanych dla narodowego zgromadzenia 1852. Według dawnej konstytucyi odbywały się wybory w koloniach trzema miesiącami wprzód, niżeli w samej Francyi. Dnia 21. stycznia niebyły jeszcze na powyższej wyspie wiadome wypadki grudniowe, i dlatego rozpoczęto wybory. (Pr. Ztg.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 17. kwietnia. Renty 101,25—72,25. Proces względem dóbr familii Orleańskiej odroczone na wniosek pana Berryer do ośmiu dni, by się dowiedzieć tymczasem o motywach władzy państwa względem oświadczenia niekompetencyi. (L. k. a.)

Włochy.

(Sprawa księcia Canino załatwiona. — Zmiana nazwy dziennika „Risorgimento.“ — Agitacya w Sabaudyi przeciw traktatowi handl. z Francją.)

Z Turynu piszą pod dniem 13. b. m.: Jak donoszą z Rzymu wychodzącemu w Genuy dziennikowi *Catholico*, została sprawa księcia Canino załatwiona w sposób zaspokajający całkiem rząd papieżki. Książę Canino opuścił *Civitavecchie* skutkiem nadesłanych wprost z Paryża rozkazów; nadto mieli obadwaj starsi synowie księcia użyć całego wpływu swego, aby odwieść ojca od powziętego zamiaru. Małżonka księcia znajduje się obecnie w Perugia.

— Półrządowy organ tutejszego rządu *Risorgimento* zamysła zmienić swój tytuł na mniej wprawdzie lecz zawsze jeszcze wiele oznaczającą nazwę *Il parlamento*. Od czasu, jak jeden z pierwszych założycieli i protektorów tego dziennika, minister finansów hr. *Cavour* uzalał się na posiedzeniu izby deputowanych na stanowczo nieprzyjającą tendencyę dziennikarstwa, przybrał i ten dziennik cokolwiek łagodniejszą mowę. Pomimo jest teraz więcej procesów drukowych, niż kiedykolwiek. Tak np. zostały wytoczone redaktorowi dziennika *Ape* trzy takie procesa naraz, które na dniu 1. maja przed trybunałem apelacyi rozstrzygnięte być mają; jeden z zaskarżonych artykułów ściągł już nawet obżałowanemu ekskomunikacyę duchowną. — Wiadomości z Sabaudyi donoszą zgodnie, że agitacya przeciw zawartemu z Francją dodatkowemu traktatowi handlowemu trwa tam bez ustanku. Jestto w właściwym znaczeniu tego słowa walka oliwy z winem. Kiedy bowiem ów traktat dodatkowy ułatwia widocznie wprowadzanie oliwy z Piemontu do Francyi, obawiają się nie-

spokojność i namiętny smutek. — „Ale spojrzij na nią“ — dodała wskazując na śpiącego anioła — „dla niej poświęciłabym wszystko bez namysłu. Niech los jej będzie przyjemniejszym, niż mój był dotychczas — kiedy inaczej niepodobna matce utrzymać i uszczęśliwić swego dziecięcia. Ja niechcę, aby córka moja była skazaną na niedostatek i zawistość. Nie, nie! ja jej dam ojca, który w niej odnowi dawną sławę naszego rodu, bo moja Ella jest potomkiem rycerskiej familii O'Brienów i szlachtetnej rodziny de Courcy.“

— „I Erminstounów z Erminstoun-Hall“ — dodałam łagodnie, bo Gabryela była mocno wzruszona.

— „O — tylko tych niewspominaj moja Rózio; nieprzypominaj mi ich, jeżeli mię kochasz. Niewiem, cobym dała za to, abym mogła jak najprędzej zmienić to zniechędzone imię!“

— Ach! — pomyślałam sobie — biedna siostrze, ty sama siebie zwodzisz tem mniemanem poświęceniem, nieidzie tu jedynie o twoją córkę, jakkolwiek wmawiasz to w siebie. Ale Blanka Erminstoun zostanie przeto zawiedziona w swych nadziejach; twoja zemsta się ziści, a twoja duma znajdzie obfite pożywienie. — O — za prawdę „niema na świecie nic tak zwodniczego, jak serce ludzkie!“

(Ciąg dalszy nastąpi.)

zmiernie Sabaudezcy przeważnej konkurencji win francuskich. Ale ten zapal agitacyjny, objawiający się nawet w petycjach względem uchylecia teraźniejszego gabinetu, nieogranicza się tylko na samem terytorjum Sabaudyi. Także i w naszej stolicy objawia się agitacja kawiarzy, którzy widzą się być zagrożonymi przygotowanym przez ministra finansów projektem reformy cłowej, i podali przeto prośbę przeciw urzeczywistnieniu tego projektu. (L. k. a.)

(Poświęcenie palmy przez Ojca Św. — Statystyczne obliczenie ludności.)

Rzym, 5. kwietnia. Wczoraj w kwietnią niedzielę odbyła się w kościele Śgo Piotra z zwykłą uroczystością kościelną i przy niezmiernym natłoku ludu, osobliwie publiczności zagranicznej, ceremonia poświęcenia palmy przez Ojca świętego. — Pomiedzy uboższą ludnością obudza zdziwienie i niechęć najnowsze ogłoszenie policyjne, którem dokładne statystyczne obliczenie ludności nakazane zostało. Z tej przyczyny mają zaczawszy od 15. t. m. chodzić po domach dwaj urzędnicy prezydialni w każdej dzielnicy miasta, a mieszkańcy będą obowiązani za ukazaniem metryki wpisywać się do rejestrów. Komu znane są dotychczasowe stosunki rzymskie, ten wie że o takie papiery pytano chyba tylko przy zaślubieniach, i że przeto rzadko kto posiada takie świadectwa. Był zwyczaj, że proboszcz w czasie postu chodził po domach w swoich okręgach, i pojedynczo spisowali wszystkich mieszkańców, a chociaż istniały nawet policyjne rozporządzenia względem meldunków i t. p., niedopełniano ich nigdy zbyt surowo. (G. P.)

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 15. kwietnia. Rada uniwersytetu w Cagliari została rozwiązana za to, iż puściła bezkarnie ostatnie excesa studentów. (L. k. a.)

Niemce.

(Mająca nastąpić publikacja nowej konstytucji w Kassel.)

Kassel, 10. kwietnia. Zaraz po świętach wielkanocnych publikowana będzie nowa konstytucja, która już jest w druku. Na przyszłość mają istnieć dwie izby; pierwsza składać się będzie: z książąt domu, panów stanowych, przełożonych fundacji Wetter i Kaufungen, z deputowanych rycerstwa heskiego i szlachty fuldajskiej, z seniora rodziny Riedesel jako dziedzicznego marszałka kraju, z biskupa, trzech superintendentów i z członków mianowanych przez monarchę, z rocznym dochodem przynajmniej 6000 talarów, których liczba jednak niemoże przewyższać liczby deputowanych stanowych. Druga izba ma się składać: z 16 deputowanych miast, wybranych z pomiędzy przełożonych miast, członków rad miejskich i wydziałów gminnych, właścicieli fabryk i hurtowników; 16 deputowanych kraju z pomiędzy przełożonych gmin i przełożonych wydziałów; 16 deputowanych właścicieli ziemskich uprawiających przynajmniej 200 morgów ziemi.

— Urzędnicy niebędą składać przysięgi na konstytucję. — Emigracja z elektoratu na Kassel wzmagają się ciągle. (P. Z.)

Turecja.

(Depesze telegraficzne.)

Konstantynopol, 6. kwietnia. Rozkazem sułtana mianowany Suleyman Basza, członek rady państwa, jenerałnym gubernatorem Brusy; Reszyd Basza, komenderujący jenerał Anatolii, jenerałnym komendantem stolicy, a Hafiz Basza w miejsce Reszyd Baszy. — Dnia 31. marca narodził się Sułtanowi syn, któremu dano imię Mehemed Ruchdi Effendi. Król sekretarz ambasady Alison, który się przed niejakim czasem udał do Belgradu dla załatwienia nieporozumienia tamtejszego rządu z konsulatem angielskim, powrócił tu po zupełnem i pomyślnem wypełnieniu swojej misji parostatkiem przez Gałacz. (L. k. a.)

Zara, 13. kwietnia. Sprawa rozbrojenia napotyka trudności w niektórych częściach Hercegowiny, mianowicie w Zutzi i Krushevizze. W kilka dni po zawieszeniu broni zawartem między albańskimi Turkami i Montenegrynami, dopuścili się mieszkańcy miasta Spiaz morderstwa na dwóch Montenegrynach. Senat w Cettigne zaniósł w tej sprawie skargę do Osmana Baszy, który jednego z zbrodniarzy uwieździł, drugi umknął. Zamiast niego uwieźziono jego ojca i zdemolowano mu dom cały. (L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 21. kwietnia. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 20r.40k.; żyta 14r.36k.; jęczmienia 14r.30k.; owsa 8r.14k.; hreczki 15r.35k.; kartofli 8r.4k.; — cetnar siana kosztował 2r.59k.; okotów 1r.35k.; — sąg drzewa bukowego sprzedawano po 26r., dębowego po 23r., sosnowego po 20r. w. w. Prosa i grochu nie sprzedawano. Ceny krup, mąki, masła i reszty drobiazgowej sprzedaż niezmieniły się.

(Handel zbożem.)

Gdańsk, 9. kwietnia. Przy znaczniejszym dowozie krajowej pszenicy targ londyński uległ małowemu znizieniu. Na zagraniczne zboże mało było ządania, a forsujący sprzedaż musieli przyjąć 1 szyling niżej na kwaterze; taki stan rzeczy tem trudniej daje się tłumaczyć, że w całej Anglii na zimne i suszące wiatry silne zachodzą skargi a dla zupełnego braku polnej paszy, wszystko było trzymane jest w stajniach, co naturalnie konsumpcję podlejszego ziarna podwaja.

Zachodzi pytanie, jak długo jeszcze Anglia własnem ziarnem żywić się będzie. Chwila w której potrzeba zagranicznego zboża się da uczuć, może być hasłem ożywienia wszystkich zbożowych targów.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu kwarterów.

Pszen. jęcz. siodu, owsa, żyta bobu groch. wyki s. la, rzep.
z kraju 6188 5766 — 5952 — 786 — —
z zagran. 3688 6645 — 16802 — 94 — 10274
Mąki z kraju cetn. 24,845; z zagranicy 27,903.

Targi Francuskie i Belgijskie nieco się cofnęły, w Holandyi nie ma żadnej odmiany. Z Hamburga przyjemniejsze co do pszenicy otrzymujemy wiadomości a nad Renem wielka potrzeba i po wysokich cenach, obrót interesów znaczny.

Żyto w Berlinie i Szczecinie upada; Berliński ostatni targ małem odznaczył się podniesieniem i większym obrotem interesów.

Gdańska Giełda nadzwyczaj była nieczynną. Bez żadnych rozkazów kupna, brakło na odwadze do wszelkiej spekulacji i w całym tygodniu przeszło z rąk do rąk pszenicy 30 łasztów świeżej, 57 ze spichrza, oraz 25 łasztów żyta.

Płacono za łaszt pszenicy na dostawę wiosenną:

	Wagi funt hol.		gold.		za korzec złp. gr.	
	127	128	405	432 ¹ / ₂	33 15	32 20
świeżej	127	128	405	432 ¹ / ₂	33 15	32 20
ze spich.	132	—	455	460	34 6	34 17
Żyta	120	124	340	350	25 17	26 9
Grochu warzywnego	—	—	—	300	—	22 16
Jęczm.	110	—	—	270	—	20 9

Temperaturę mamy zmienną — dziś z rana silny przymrozek, w południe ciepło.

Po zawieszeniu opłaty cła od zboża Polskiego, kontrola w Toruniu ustała i nie odbieramy list wchodzących na wodę Pruską statków.

Do Gdańska przybyło z Włocławka 9 berlinek około 250 łasz. pszenicy.

Kursa zamian. Londyn 3 miesięczny 204¹/₂ sgr., Amsterdam 70 dni 102³/₄, Hamburg 10 tygodni 45¹/₄, Warszawa 8 dni 96.

Makowski, Kędzior et Comp.

(Kores. handl.)

Kurs lwowski.

Dnia 22. kwietnia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	45	5	50
Dukat cesarski	5	50	5	54
Półimperyal zł. rosyjski	10	4	10	8
Rubel śr. rosyjski	1	56 ¹ / ₂	1	57 ¹ / ₂
Talar pruski	1	48	1	50
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	26	1	27
Galicyskie listy zastawne za 100 złr.	82	40	82	55

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 22. kwietnia 1852.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	82	40
Przedano " " 100 po	—	—
Dawano " " za 100	—	—
Żądano " " za 100	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 22. kwietnia.)

Amsterdam 170 l. 2. m. Augsburg 122 l. uso. Frankfurt 121 l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 181 l. 2. m. Liwurna 120 p. 2. m. Londyn 12.11. l. 2. m. Medyolan 122¹/₂. Marsylia 144 l. Paryż 144 l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. 94³/₁₆ lit. B. 107³/₁₆.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wied. d. 19. kwietnia o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów sęplowanych agio 30 —. Ces. dukatów obrączkowych agio 29¹/₂. Ros. Imperyalu 10.4. Srebra agio 23 gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. kwietnia.

Ks. Woroniecka Monika, z Poloka. — Hr. Castiglioni, c. k. jenerał-major, z Szezerca. — PP. Siarczyński Zygmunt, ze Streptowa. — Głogowski Artur z Bojańca. — Jarostawski Grzegorz, z Sniatyna. — Krajewski Wincenty, z Toporowa. — Nowosielski Ignacy, z Czyżowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. kwietnia.

P. Malczewski Juliusz, do Skwarzawy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze wied. sprawdzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	28 0 95	— 2°	+ 1,5°	Póln.-Wsch.	bard. pochm. śnieg
2 god. pop.	28 0 35	+ 1,5°	— 2°	"	"
19 god. wie.	28 0 05	— 0°		"	" odwilż "

TEATR.

Dziś: Dramat polski: „Człowiek z czarnego lasu.“

Jutro: Opera niem.: „Fra Diavolo.“